Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Cooperación, migración e desenvolvemento		Código	615525015
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuadrimestre	Segundo	Optativa	5
Idioma	Inglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Espiñeira González, Keina Raquel	Correo electrónico	keina.espineira@udc.es	
Profesorado	Espiñeira González, Keina Raquel	Correo electrónico	keina.espineira@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Este curso analiza os conceptos de desenvolvemento, cooperación para o desenvolvemento e co-desenvolvemento desde unha perspectiva sociolóxica e política. Os alumnos estudarán os principais plans de cooperación ao desenvolvemento promovidos pola Unión Europea no marco da política de veciñanza. Prestarase especial atención ás relacións cos países da rexión mediterránea e con África.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A6	CE6 - Avaliar a capacidade e eficacia das medidas de intervención para corrixir ou previr situacións e procesos de exclusión social.
A7	CE7 - Identificar e valorar a posibilidade de intervención e prevención en procesos de conflitividade social.
A8	CE8 - Identificar procesos e factores de cohesión social, e deseñar medidas para a súa potenciación.
A10	CEM2 - Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.
A14	CEM6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito da análise das migracións internacionais e do traballo con colectivos migrantes.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou a aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B15	CX3 - Deseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacións de exclusión social.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C4	CT4 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.
C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT6 -Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
1. Analizar a relación entre a migración, o desenvolvemento económico e as políticas de cooperación internacional. Coñecer os principais enfoques teóricos.	AM1 AM2 AM6 AM7 AM8 AM10		
2. Comprender a evolución do nexo entre migración e desenvolvemento no marco político da Unión Europea.	AM14	BM3 BM6	
3. Elaborar investigacións que impliquen a análise de casos prácticos de cooperación ao desenvolvemento vinculada ás políticas de xestión e goberno das migracións e as fronteiras.		BM1 BM2 BM5 BM13 BM14 BM15 BM17 BM18	CM1 CM4 CM5 CM6 CM7

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Marco conceptual: cooperación, desenvolvemento e migracións	1.1. Cooperación ó desenvolvemento. As orixes. 1.2. O nexo migración-desenvolvemento 1.3. O concepto do co-desenvolvemento
2. Políticas, actores e tendencias no co-desenvolvemento	2.1. Políticas de co-desenvolvemento 2.2. Modalidades e áreas de intervención 2.3. Principais actores no co-desenvolvemento
3. Cooperación para o desenvolvemento e Políticas Migratorias na Unión Europea	3.1. A dimensión externa da política migratoria da UE 3.2. Instrumentos e áreas de intervención nas políticas de co-desenvolvemento da UE 3.3. A distribución xeográfica da axuda
4. Migracións e desenvolvemento no Partenariado Euro-Mediterráneo	4.1. Sistemas migratorios no Norte de África 4.2. Do Proceso de Barcelona á Unión polo Mediterráneo 4.3. Partenariados de mobilidade e acuerdos bilaterais 4.4. Retos presentes nas políticas de co-desenvolvemento no Mediterráneo
5. O Diálogo Euro-Africano en migración e desenvolvemento	5.1. Sistemas migratorios: Sahel Occidental e Corno de África 5.2. Os Procesos de Rabat e Khartoum 5.3. Os Partenariados de segunda xeración 5.4. O Encontro de Valetta 2015. Retos presentes

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Discusión dirixida	A1 A2 A8 A10 A14 B1 B5 B6 B18 C1 C5 C6 C7	30	49	79
Proba de ensaio	A6 A7 B2 B3 B13 B14 B15 B17 C4	4	36	40
Atención personalizada		6	0	6
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	As sesións están baseadas nunha introdución teórica a cada unidade didáctica e a discusión colectiva na clase dunha serie de lecturas. Valorarase a participación activa dos alumnos.
Proba de ensaio	Ao longo do curso os alumnos deberán escribir un ensaio académico (6.000 palabras máximo) que abordará o estudo dun caso práctico de cooperación ao desenvolvemento vinculado á xestión das migracións. Este caso pode ser actual ou ter unha perspectiva histórica. Os ensaios poderían ser presentados en clase.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba de ensaio	Os estudantes poden solicitar tutorías personalizadas de acordo previo por correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	**Cualificación**
Discusión dirixida	A1 A2 A8 A10 A14 B1 B5 B6 B18 C1 C5 C6 C7	A participación activa dos alumnos será avaliada mediante a realización das lecturas suxeridas para cada unidade didáctica e a súa discusión na clase.	10
Proba de ensaio	A6 A7 B2 B3 B13 B14 B15 B17 C4	Consiste na elaboración dun ensaio sobre os contidos da materia no que se avaliarán contidos, claridade expositiva, capacidade de análise, bibliografía traballada e aspectos de tipo formal.	90

Observacións avaliación
Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatible coa súa dedicación.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Ayadi, Rym and Gadi, Salim (2011). ?The Future of Euro-Mediterranean Regional Cooperation: The Role of the Union for the Mediterranean?. 7 PapersIEMed joint series with EuroMeSCo. Barcelona: European Institute of the Mediterranean - Bakewell, Oliver (2007). ?Keeping Them in Their Place: the ambivalent relationship between development and migration in Africa?. Working Paper International Migration Institute, University of Oxford - Celata, Filippo and Coletti, Raffaella (2012). ?Soft, mobile or networked? Cross-border cooperation and the topology of the European Union external frontier?. Working Paper EUBORDERREGIONS - Chetail, Vincent (2008). ?Paradigm and Paradox of the Migration-Development Nexus: The New Border for North-South Dialogue?. German Yearbook of International Law, Vol. 52, pp. 183-215 - Davies, Rebecca (2007). ?Reconceptualising the migration - development nexus: diasporas, globalisation and the politics of exclusion?. Third World Quarterly, 28:1, pp.59-76 - De Hass, Hein (2005). ?International Migration, Remittances and Development: myths and facts?. Third World Quarterly, Vol. 26, No. 8,pp. 1243 ? 1258 - De Hass, Hein (2007). ?North African migration systems: evolution, transformations and development linkages?. International Migration Institute Working paper n.6 - De Hass, Hein (2007). ?Turning the tide? Why development will not stop migration?. Development and Change 38(5) - Kausch, Kristina (2013). ?The End of the (Southern) Neighbourhood?. 18 PapersIEMed joint series with EuroMeSCo. Barcelona: European Institute of the Mediterranean - Lannon, Erwan (2017). ?The Mediterranean in the EU?s 2016 Global Strategy: Connecting the Mediterranean, the Middle East and Africa?. IEMed Mediterranean Yearbook 2017, pp. 13-216 - Portes, Alejandro (2009). ?Migration and development: reconciling opposite views?. Ethnic and Racial Studies, 32:1, 5?22 - Cortinovis, R.; Conte, C. (2018). ?Migration-related Conditionality in EU External Funding?. ReSOMA Discussion Brief, July 2018 - Castillejo, C. (2017). The EU Migration Partnership Framework: Time for a Rethink??. Discussion Paper 28/2017, German Development Institute - Koch, S. (2015). ?A Typology of Political Conditionality Beyond Aid: Conceptual Horizons Based on Lessons from the European Union.? . World Development 75, pp. 97?108 - Lavenex, S. and R. Kunz (2008). ?The Migration?Development Nexus in EU External Relations.?. European Integration 30(3), pp. 439-457 - Boswell, C. (2003). ?The ?External Dimension? of EU Immigration and Asylum Policy?. International Affairs 79(3): 619-638 - Casas-Cortes, M. and Cobarrubias, S. (2018). ?It is Obvious from the Map! Disobeying the Production of Illegality beyond Borderlines?. Movements. Journal for Critical Migration and Border Regime Studies - Lavenex S. (2008). ?A governance perspective on the European neighborhood policy: Integration beyond conditionality??. Journal of European Public Policy, Vol.15 (6): 938-955 - Diez T. (2006). ?The Paradoxes of Europe's Borders?. Comparative European Politics, Vol. 4 (2-3): 235-252. - Casas-Cortes, M., S. Cobarrubias, and J. Pickles (2013). ?Re-Bordering the Neighbourhood: Europe's Emerging Geographies of Non-Accession Integration.?. European Urban and Regional Studies 20 (1): 37?58 - Collet, E. and Ahad, A. (2017). EU Migration Partnerships: A work in progress. . Migration Policy Institute, Report - Reslow, N. (2015). ?EU ?Mobility? Partnerships: An Initial Assessment of Implementation Dynamics?. Politics and Governance, Volume 3, Issue 2: 117-128 - Carrera, S., L. den Hertog, J. Núñez Ferrer, R. Musmeci, M. Pilati and L. Vosyliute (2018). Oversight and Management of the EU Trust Funds: Democratic Accountability Challenges and Promising Practices.. CEPS, Study requested by the CONT Committee of the European Parliament. - den Hertog, L. (2016). "EU Budgetary Responses to the ?Refugee Crisis?: Reconfiguring the Funding Landscape". CEPS Paper in Liberty and Security in Europe, No. 93, May Calvo, S; Hernando, MJ y Souto, J. (2005). Glosario para comprender la globalización. El poder de las siglas: mostrar y ocultar. Madrid: Departamento de Estudios y Canales, A.I. (2008): ?Remesas y desarrollo en América

Latina. Una relación en busca de teoría?, Migración y Desarrollo, nº. 11, pp. 5-30.Link: http://rimd.reduaz.mx/revista/rev11/c1.pdf Chang, H.J. (2004). Retirar la escalera: la estrategia del desarrollo en perspectiva histórica. Madrid: Los Libros de la Catarata De Castro, J. (1951). Geopolítica del hambre: ensayos sobre los problemas alimentarios y demográficos del mundo. Brasil: Dimensión Americana Delgado Wise, R.; Márquez Covarrubias, H.; Rodríguez Ramírez, H. (2009): ?Seis tesis para desmitificar el nexo entre migración y desarrollo?, Revista Migración y Desarrollo, nº.12, pp. 27-52. Link: http://rimd.reduaz.mx/pagina/secciones?id=244 De Haas, H. (2006): ?Sistemas migratorios en el Norte de África: Evolución, transformaciones y vínculos con el desarrollo?, Migración y Desarrollo, nº. 2, pp. 63-92. Link: http://www.heindehaas.com/articles.html Pérez de Armiño, K. (2001). Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo. Barcelona: Icaria. Calvo, S; Hernando, MJ y Souto, J. (2005). Glosario para comprender la globalización. El poder de las siglas: mostrar y ocultar. Madrid: Departamento de Estudios y Canales, A.I. (2008): ?Remesas y desarrollo en América Latina. Una relación en busca de teoría?, Migración y Desarrollo, nº. 11, pp. 5-30.Link: http://rimd.reduaz.mx/revista/rev11/c1.pdfChang, H.J. (2004). Retirar la escalera: la estrategia del desarrollo en perspectiva histórica. Madrid: Los Libros de la CataratataDe Castro, J. (1951). Geopolítica del hambre: ensayos sobre los problemas alimentarios y demográficos del mundo. Brasil: Dimensión AmericanaDelgado Wise, R.; Márquez Covarrubias, H.; Rodríguez Ramírez, H. (2009): ?Seis tesis para desmitificar el nexo entre migración y desarrollo?, Revista Migración y Desarrollo, nº.12, pp. 27-52. Link: http://rimd.reduaz.mx/pagina/secciones?id=244De Haas, H. (2006): ?Sistemas migratorios en el Norte de África: Evolución, transformaciones y vínculos con el desarrollo?, Migración y Desarrollo, nº. 2, pp. 63-92. Link: http://www.heindehaas.com/articles.htmlPérez de Armiño, K. (2001). Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo. Barcelona: Icaria

Bibliografía complementaria	- Albinyana, Roger (2018). ?La cooperación euromediterránea, entre el desorden regional y la búsqueda de intereses comunes?. Quaderns de la Mediterrània 26, pp.211-216 - Calvo, S.; Hernando, M.J.; Souto, J. (2005). Glosario para comprender la globalización. El poder de las siglas: mostrar y ocultar. Madrid: Manos Unidas - Chang, H.J. (2004). Retirar la escalera: la estrategia del desarrollo en perspectiva histórica. Madrid: Los libros de la Catarata - De Castro, J. (1951). Geopolítica del hambre: ensayos sobre los problemas alimentarios y demográficos del mundo. Brasil: Dimensión Americana - Escobar, Arturo (2005). Mas allá del Tercer Mundo. Globalización y Diferencia. Colombia: ICANH Instituto Colombiano de Antropología e Historia - Michou, H.; Soler i Lecha, E. y Torreblanca, J.I. (eds.) (2013). Europa y la democracia en el Norte de África: una segunda oportunidad. Barcelona: CIDOB Monografías - Pérez de Armiño, K. (2001). Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo. Barcelona: Icaria - Romero, Eduardo (2006). Quién invade a quién. El Plan África y la inmigración. Oviedo: Cambalache - Romero, Eduardo (2011). Quién invade a quién. Del colonialismo al II Plan África. Oviedo: Cambalache - Terron, Ana (2004). Migraciones y relaciones con países terceros. España. Barcelona: CIDOB - Delgado Wise, R.; Mázquez Covarrubias, H.; Rodríguez Ramírez, H. (2009). "Seis tesis para desmitificar el nexo entre migración y desarrollo". Revista Migración y Desarrollo, 12, pp. 27-52 - Bello, Oladiran (2010). ?La asociación UE-África: Una encrucijada estratégica?. FRIDE Policy Brief n.37 - Escribano, Gonzalo (2005). ?¿Europeización sin Europa? Una reflexión crítica sobre la Política de Vecindad para el Mediterráneo?. Real Instituto Elcano Documento de Trabajo (DT) 23/2005 - Dayton-Johnson, Jeff (2008). ?Migración y desarrollo: ¿Cuáles son los vínculos??. La dimensión exterior de las políticas de inmigración en la Unión Europea. CIDOB - Riera-Figueras, Luis (2008). ?El nexo entre políticas de inmigración y políticas de desarrollo en el marco europeo?. La dimensión exterior de las políticas de inmigración en la Unión Europea. CIDOB - Escobar, Arturo (2005). ?El ?postdesarrollo? como concepto y práctica social?. En Daniel Mato (coord.), Políticas de economía, ambiente y sociedad en tiempos de globalización. - Ochoa Hidalgo, Javier (ed.) (2007). Guía básica del codesarrollo: qué es y cómo participar en él. Madrid: CIDEAL

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Fontes de información e técnicas estatísticas para a análise das políticas sociais/615525007 Deseño, xestión e avaliación de políticas sociais/615525009
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Historia e teorías dos movementos migratorios/615525013 Políticas migratorias e dereito das migracións/615525012
Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías